

Radviliškio rajono savivaldybės 2023 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita

Radviliškis
2024

TURINYS

ĮVADAS	3
DEMOGRAFINĖ SITUACIJA	4
Socioekonominė situacija Radviliškio rajono savivaldybėje 2023 m.	5
Sveikata savivaldybėje 2023 m.....	5
2023 METŲ RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS	6
SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ	11
1 prioritetinė problema. Sergamumas tuberkulioze/Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv.	11
2 prioritetinė problema. Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyv.....	13
3 prioritetinė problema. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11)	15
IŠVADOS	18
REKOMENDACIJOS	18

IVADAS

Visuomenės sveikatos stebėseną Radviliškio rajono savivaldybėje vykdoma remiantis Bendraisiais savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymu Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“. Pateikiami rodikliai atspindi kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014–2025 m. strategijos (LSS) tikslai ir jų uždaviniai.

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – nuolat rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą apibūdinančius rodiklius bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos tikslas – pateikti pagrindinius savivaldybės gyventojų sveikatą atspindinčius rodiklius, jų dinamiką ir jų pagrindu pateikti rekomendacijas bei prioritetines kryptis savivaldybės plėtros plano siekiniams, strateginio veiklos plano priemonėms. Ataskaita parengta naudojantis viešai prieinamais sveikatos statistikos duomenų šaltiniais:

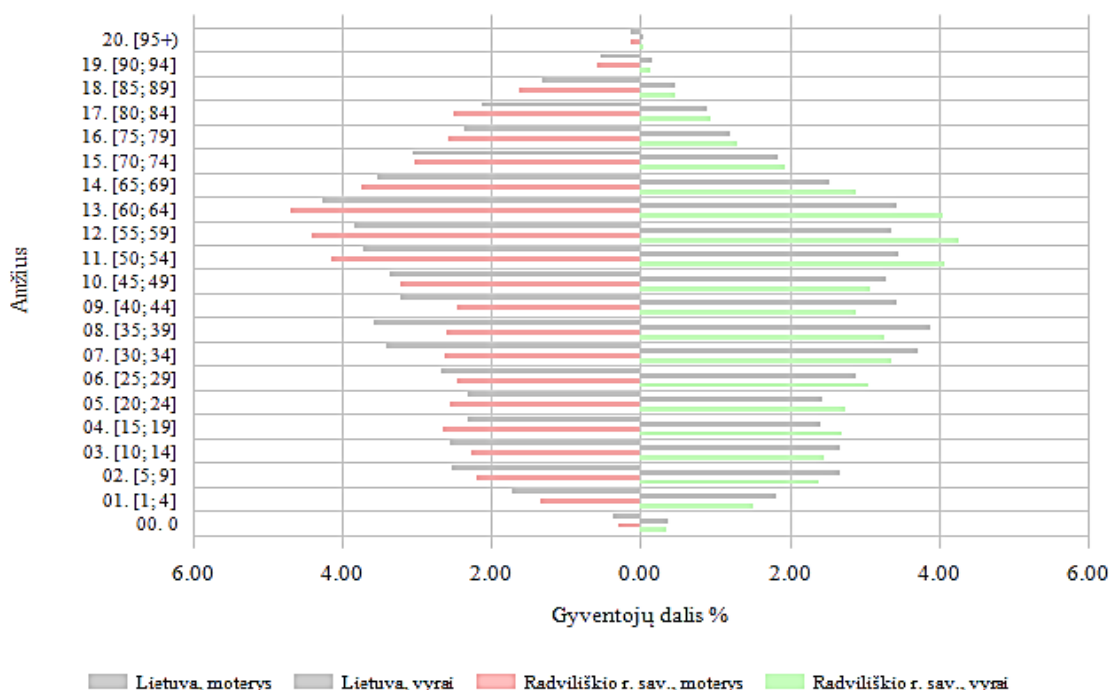
- Valstybinės duomenų agentūros oficialiosios statistikos portalu;
- Visuomenės sveikatos stebėsenos informacine sistema sveikstat.hi.lt;
- UAB „Radviliškio vanduo“ informacija;
- Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento Radviliškio skyriaus duomenimis.

DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Radviliškio rajono savivaldybėje 2024 m. pradžioje gyveno 34 283 gyventojai (17 799 moterys ir 16 484 vyrai), tai yra 121 gyventoju mažiau nei 2023 m. pradžioje. Moterys sudarė 51,9 proc. visų Radviliškio rajono savivaldybės gyventojų, vyrai – 48,1 proc. Lietuvoje 2024 m. pradžioje gyveno 2 885 891 gyventojas, 28 612 gyventojais daugiau nei 2023 m. pradžioje. Vyrai sudarė 47,3 proc. gyventojų, moterys – 52,7 proc.

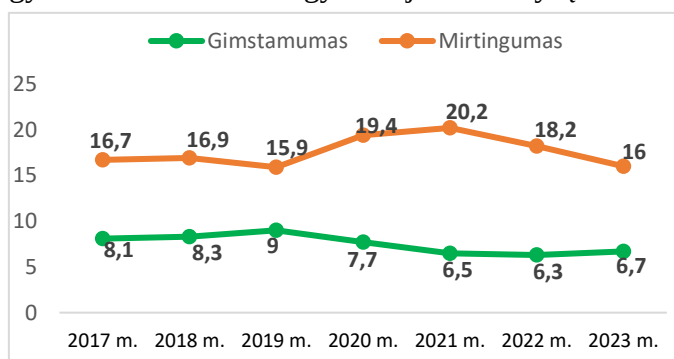
Darbingo gyventojų dalis Radviliškio rajono savivaldybėje buvo 62,8 proc., vaikai – 13,7 proc., pensinio amžiaus gyventojų – 23,5 proc. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2023 m. toliau didėjo ir siekė 76 m. (2021 m. rodiklis buvo 71,9 m.). Populiacijos amžiaus struktūra ir demografinis senėjimas yra pagrindinių demografinių procesų – gimstamumo, mirtingumo, migracijos ilgalaikės raidos rezultatas (1 pav.). Demografinės senatvės koeficientas (pagyvenusių (65 m. ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 15 metų amžiaus) 2024 m. Radviliškio rajono savivaldybėje pakilo iki 175 (2022 m. buvo 160, 2023 m. - 166).

Amžiaus profilis, 2023

1 pav. Radviliškio rajono savivaldybės demografinis medis

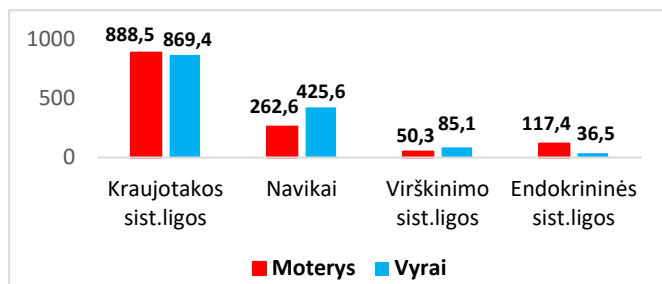
Radviliškio rajono savivaldybėje 2023 m. mažėjo mirtingumo rodiklis ir siekė 16 atv./1000 gyv. 2023 m. mirė 550 gyventojai - 290 vyrų ir 260 moterų. Nuo 2019 m. kritęs gimstamumo rodiklis

2 pav. Gimstamumo ir mirtingumo rodikliai Radviliškio r. sav. 1000 gyv. (šaltinis: stat.hi.lt)

Radviliškio rajono savivaldybėje 2021 m. stabilizavosi ir pradėjo palengva kilti. 2023 m. šis rodiklis siekė 6,7 atv./1000 gyv. (2 pav.) Pagrindinė 2023 m. Radviliškio rajono gyventojų mirties priežastimi, kaip ir visoje šalyje, ilgą laiką nekinta ir išlieka kraujotakos sistemos ligos. Nuo jų mirė 302 gyventojai, tai sudarė 54,9 proc. visų mirčių. Antroje vietoje pagal mirtingumo priežastis buvo piktybiniai navikai (21,3 proc. visų mirčių). 3 paveiksle pateikti 2023 m. Radviliškio r. sav. vyrų ir moterų mirtingumo pagrindinės priežastys.

Trečiojoje vietoje moterų mirtingumo priežastimi buvo endokrininės sistemos ligos, vyrų tarpe-virškinimo sistemos ligos. Lietuvoje 2023 m. nuo kraujotakos sistemos ligų mirė 19 263 gyventojai, nuo piktybinių navikų – 7 784 gyventojai, o trečioji mirties priežastimi buvo išorinės priežastys, nuo jų mirė 2 261 gyventojas.

3 pav. Pagrindinės mirties priežastys Radviliškio r. sav. 2023 m. 100 000 gyv. (Šaltinis: stat.hi.lt)

Socioekonominė situacija Radviliškio rajono savivaldybėje 2023 m.

- ❖ Nuo 2020 m. vis dar kyla socialinės pašalpų gavėjų skaičius – 2020 m. buvo 46,9/1000 gyv., 2023 m. – 54,2/1000 gyv. Šis rodiklis daugiau nei du kartus didesnis nei Lietuvos vidurkis (23,9/1000 gyv.).
- ❖ 2023 m. gimdė viena paauglė (15-17 m.), tai sudarė 1,9 atv./1000 mot.
- ❖ Sergamumo tuberkulioze 2023 m. išliko toks kaip ir 2022 m. – išaiškinta 18 naujų atvejų (52,4/100 000 gyv.), tačiau šalies rodiklį viršija 2,4 karto (21,6 atv./100 000 gyv.) ir išlieka opi Radviliškio rajono savivaldybės socialinė-ekonominė problema.
- ❖ Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, rodiklis nežymiai nukrito lyginant su 2022 m. ir buvo 401,9/1000 moksl. (2022 m. – 405,5/1000 moksl.).
- ❖ 2023 m. Radviliškio rajone stebimi teigiami pokyčiai savižudybių rodikliuose - keletą metų vis augęs šis rodiklis sumažėjo ir siekė 34,9 atv./100 000 gyv. (2022 buvo 40,6/100 000 gyv.).
- ❖ Teigiamai kito ilgalaikio nedarbo lygis 2023 m., ir siekė 1,9 proc.

Sveikata savivaldybėje 2023 m.

Analizuojant 2022-2023 m. Radviliškio rajono savivaldybės gyventojų sveikatos būklės pokytį, *gerėjo šie rodikliai*: mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų; mirtingumas/standartizuotas mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų; tikslinės populiacijos (6-13 m.) dalis, dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje; tikslinės populiacijos dalis (proc.), 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje; mirtingumas dėl transporto įvykių; mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu; mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu; kūdikių išimtinai žindyti iki 6 mėn. dalis; kūdikių mirtingumas (1000 gyvų gimusių kūdikių).

Neigiami kito šie rodikliai: mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo; mirtingumas nuo nukritimo; mirtingumas/standartizuotas mirtingumas nuo piktybinių navikų, tikslinės populiacijos dalis, dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje, traumų dėl nukritimo atvejų skaičius 65+ m. amžiaus grupėje skaičius; darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius; transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius; sergamumo II tipo cukriniu diabetu.

2023 METŲ RADVILIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS SVEIKATOS IR SU SVEIKATA SUSIJUSIŲ RODIKLIŲ PROFILIS

Pagrindinio rodiklių sąrašo analizės ir interpretavimas („šviesoforo“ kūrimas) atliekamas palyginant praėjusių metų Radviliškio rajono savivaldybės rodiklius su Lietuvos vidurkiu. Šios analizės tikslas – įvertinti, kokia esama gyventojų ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje, įvertinant Lietuvos sveikatos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo kontekste, ir kokias sveikatos sritis savivaldybėje reikia stiprinti. Vadovaujantis šviesoforo principu, savivaldybės rodiklių reikšmės suskirstomos į 3 grupes: **žalia spalva** (atspindi geriausią reikšmę), **raudona spalva** (rodiklio reikšmė priskiriama blogiausių rodiklių grupei), **geltona spalva** (rodiklis atitinka Lietuvos vidurkį).

1 lentelėje „2023 metų Radviliškio rajono sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis“. *Pirmame lentelės stulpelyje* pateikiamas rodiklių sąrašas, suskirstytas pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. *Antrame stulpelyje* pateikiama Radviliškio rajono savivaldybės rodiklio tendencija lyginant rodiklius su 2022 m. (rodyklės žymi kaip kito rodiklis per metus - kilo, krito, liko nepakitęs), *trečiame stulpelyje* –savivaldybės rodiklis 2023 m. (skliaustuose savivaldybės rodiklis 2022 m.); *ketvirtame stulpelyje* - savivaldybės rodiklio absoliutus skaičius, *penktame stulpelyje* – savivaldybės santykis su Lietuva, *šeštame stulpelyje* – atitinkamo rodiklio Lietuvos vidurkio reikšmė, *septintame stulpelyje* – blogiausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse, *aštuntame stulpelyje* – geriausia reikšmė nagrinėjamose Lietuvos savivaldybėse.

Pažymėtina, kad rodikliai „Viešai tiekiamo geriamo vandens prieinamumas vartotojams (proc.)“ ir „Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams (proc.)“ nėra lyginami su Lietuvos vidurkiu, nes jų reikšmės gaunamos iš savų vandens tiekėjų.

Rodiklis	Tendencija	Rodiklis	Kiekis	Santykis	Lietuvos rodiklis 2023 m.	Blogiausia rodiklio reikšmė	Geriausia rodiklio reikšmė
1	2	3	4	5	6	7	8
Strateginis tikslas							
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, kai amžius 0 (HI skaičiavimai)	↑	76.0 (72.9)	76	0.98	77.5	71.1	80.5
Išvengiamas mirtingumas, proc. – pagal jungtinį EBPO ir Eurostato sąrašą	↑	80.3 (76.3)	212	1.05	76.7	86.9	69.4
1 TIKSLAS. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį							
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą							
Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.	↓	34.9 (40.6)	12	1.78	19.6	74.0	0.0
SMR nuo tyčinio savęs žalojimo (X60-X84) 100 000 gyv.	↓	31.7 (42.0)	12	1.69	18.8	71.2	0.0
Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyv.	→	23.3 (23.2)	8	0.52	44.4	89.8	9.9
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 moksl.	↓	41.5 (45.1)	123	0.75	55.2	192.6	30.1
Ilgalaikio nedarbo lygis, darbo jėgos, proc.	↓	1.9 (2.2)	420	1.12	1.7	4.1	0.3

Gyv. skaičiaus pokytis 1000 gyv.	↑	-3.3 (-4.2)	-112	-0.33	10.0	-25.4	55.5
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu							
Mirt. nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	110.6 (121.8)	38	1.41	78.7	200.3	50.1
SMR nuo išorinių priežasčių (V00-Y98) 100 000 gyv.	↓	96.1 (117.1)	38	1.27	75.8	172.2	47.9
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, sk. 1000 moksl.	↓	401.8 (405.6)	1636	1.14	352.1	630.3	199.7
Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.	↑	54.2 (52.7)	1862	2.27	23.9	79.7	4.2
Serg. tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	→	52.4 (52.2)	18	2.43	21.6	84.4	0.0
Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	→	61.1 (60.9)	21	2.48	24.6	98.5	0.0
2 TIKSLAS. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką							
2.1. Kurti saugias darbo ir buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą							
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe, sk. 10 000 gyv.	↑	0.5 (0.0)	1	0.56	0.9	2.9	0.0
Traumų dėl nukritimų (W00–W19) 65+ m. amžiaus grupėje sk. 10 000 gyv.	↑	117.1 (89.5)	88	0.87	134.5	200.6	77.8
Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.	↑	102.5 (99.1)	221	1.56	65.7	116.7	46.6
Naujai susirgusių žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) asmenų skaičius 10 000 gyv. (ULAC duom.)	↑	29.1 (24.4)	100	0.82	35.7	92.1	0.0
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį							
Mirt. nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	5.8 (0.0)	2	2.07	2.8	28.7	0.0
SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.	↑	6.0 (0.0)	2	2.22	2.7	31.4	0.0
Mirt. nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	23.3 (11.6)	8	1.60	14.6	46.0	0.0
SMR nuo nukritimo (W00-W19) 100 000 gyv.	↑	18.5 (10.2)	8	1.30	14.2	35.2	0.0
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių							
Mirt. transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	5.8 (11.6)	2	0.94	6.2	34.6	0.0
SMR transporto įvykiuose (V00-V99) 100 000 gyv.	↓	4.5 (10.2)	2	0.73	6.2	28.5	0.0
Pėsčiųjų mirt. nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	↓	0.0 (2.9)	0	0.00	1.1	13.0	0.0
Pėsčiųjų standartizuotas mirtingumas nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	↓	0.0 (3.0)	0	0.00	1.1	10.3	0.0
Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) sk. 10 000 gyv.	↑	9.3 (6.7)	32	1.72	5.4	9.9	0.0

2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą								
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km	↓	300.8 (369.7)	301	0.38	797.8	32935.2	20.0	
Viešai tiekiamo geriamo vandens (proc.)	→	73 (73.1)	-	-	-	-	-	
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams (proc.)	↑	69.4 (69.2)	-	-	-	-	-	
3 TIKSLAS. Formuoti sveiką gyvenseną ir jos kultūrą								
3.1. Sumažinti alk. gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotikų ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą								
Mirt. nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	0.0 (2.9)	0	0.00	3.5	14.3	0.0	
SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	0.0 (3.9)	0	0.00	3.5	17.2	0.0	
Mirt. nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	17.5 (37.7)	6	0.80	21.8	78.5	0.0	
SMR nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.	↓	17.6 (38.6)	6	0.86	20.5	70.3	0.0	
Gyv. sk., tenkantis 1 tabako licencijai	↓	260.2 (271.5)	34344	1.30	199.6	66.3	384.2	
Gyv. sk., tenkantis 1 alkoholio licencijai	↓	243.6 (261.2)	34344	1.50	162.8	34.5	325.6	
Nusikalstamos veikos, susijusios su narkotikais 100 000 gyv.	↑	55.3 (31.9)	19	0.67	82.5	417.9	0.0	
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius								
Kūdikų, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, dalis (proc.)	↑	24.8 (13.9)	30	0.47	37.8	6.6	62.1	
4 TIKSLAS. Užtikrinti kokybišką ir efektyvią sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius								
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais								
Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1 000 gyv.	↑	19.0 (15.5)	647	0.91	20.9	43.8	9.9	
IH dėl cukrinio diabeto sk. (18+ m.) 1 000 gyv.	↓	1.6 (1.7)	47	0.84	1.9	3.7	0.8	
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą								
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, sk.	↓	3.3 (3.8)	186	2.12	1.7	1.1	6.0	
Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv.	↓	4.1 (4.6)	14	0.56	7.2	2.5	13.8	
Apsilankymų pas gydytojus sk. 1 gyv.	↑	9.0 (8.9)	310179	0.99	9.1	5.5	11.0	
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	→	8.7 (8.7)	3	2.18	4.0	28.7	0.0	
Serg. vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv. (TB registro duomenys)	↓	2.9 (5.8)	1	1.12	2.6	24.4	0.0	
Serg. ŽIV ir LPL (B20-B24, Z21, A50-A54, A56) 10 000 gyv. (ULAC duomenys)	→	0.9 (0.9)	3	0.41	2.2	4.2	0.0	

4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą							
Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių	↓	0.0 (4.6)	0	0.00	2.8	40.0	0.0
2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės (1 dozė) skiepavimo apimtys, proc.	↓	91.0 (91.5)	183	1.05	86.7	50.0	100.0
1 m. vaikų difterijos, stabligės, kokliušo, poliomieliito, Haemophilus influenzae B skiepavimo apimtys (3 dozės), proc.	↓	91.5 (92.1)	183	1.02	89.9	72.0	100.0
Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.	↑	30.2 (19.7)	782	2.60	11.6	2.5	43.2
Vaikų (7-17 m.), neturinčių dvių pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis, proc.	↓	23.1 (24.8)	692	0.97	23.8	4.8	33.5
Paauglių (15–17 m.) gimdymų sk. 1000 15-17 m. moterų	↓	1.8 (3.6)	1	1.29	1.4	14.6	0.0
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę							
Mirt. nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↓	879.3 (959.9)	302	1.31	670.8	1235.6	383.1
SMR nuo kraujotakos sist. ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	↓	766.7 (855.5)	302	1.16	659.1	953.5	453.1
Mirt. nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↑	340.7 (295.8)	117	1.26	271.1	450.4	195.0
SMR nuo piktybinių navikų (C00-C96) 100 000 gyv.	↑	292.5 (265.1)	117	1.14	256.0	394.1	210.6
Mirt. nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↓	180.5 (217.5)	62	1.17	154.0	497.3	24.4
SMR nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	↓	154.0 (196.3)	62	1.02	150.5	432.0	15.8
Serg. II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	↑	93.5 (88.5)	321	1.34	70.0	112.1	31.1
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje	↓	56.4 (57.8)	3293	0.94	59.7	27.0	76.5
Tikslinės populiacijos dalis %, 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje	↑	57.6 (52.6)	4451	0.96	60.3	32.7	73.7
Tikslinės populiacijos dalis %, 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje	↓	65.6 (67.9)	8378	1.16	56.5	33.8	67.7
Tikslinės populiacijos dalis %, dalyvavusi ŠKL programoje	↓	49.7 (59.2)	3976	1.16	42.8	19.5	58.8

1 lentelė. 2023 Radviliškio rajono savivaldybės sveikatos ir su sveikata susijusių rodiklių profilis

Atsižvelgiant į LSS išskeltus uždavinius tikslams pasiekti bei remiantis lentelėje pateiktomis rodiklių reikšmėmis¹, matoma, kad:

1.1. Uždavinio „sumažinti skurdo lygį ir nedarbą“ Radviliškio rajono savivaldybėje savižudybių, standartizuoto mirtingumo nuo tyčinio savęs žalojimo bei gyventojų skaičiaus pokyčio rodikliai buvo prastesni nei Lietuvos vidurkis. Bandymų žudytis ir mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių

mokyklose rodikliai buvo geresni nei šalies vidurkis. Ilgalaikio nedarbo lygio rodiklis buvo artimas šalies vidurkiui.

1.2. Uždavinio „**sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu**“ Radviliškio rajono savivaldybės visi rodikliai buvo blogesni nei Lietuvos vidurkis.

2.1. Uždavinio „**kurti sveikas ir saugias darbo bei buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą**“ asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų darbe skaičius buvo artimas šalies vidurkiui, asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais rodiklis - prastesnis nei Lietuvos vidurkis, likusieji rodikliai - geresni už šalies vidurkį.

2.2. Uždavinio „**kurti sveikas ir palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį**“ visi analizuojami rodikliai buvo blogesni nei šalies vidurkis.

2.3. Uždavinio „**mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių**“ Radviliškio rajono savivaldybės traumų dėl transporto įvykių rodiklis buvo blogesnis nei Lietuvos vidurkis, likusieji rodikliai buvo geresni nei šalies vidurkis.

2.4. Uždavinio „**mažinti aplinkos užterštumą, triukšmą**“ į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km rodiklis Radviliškio rajono savivaldybės buvo geresnis nei Lietuvos vidurkis.

3.1. Uždavinio „**sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą bei azartinių lošimų, kompiuterinių žaidimų ir pan. prieinamumą**“ visi analizuojami rodikliai buvo geresni už Lietuvos vidurkį.

3.2. Uždavinio „**skatinti sveikos mitybos įpročius**“ kūdikių, žindytų išimtinai krūtimi iki 6 mėn. amžiaus, rodiklis Radviliškio rajono savivaldybėje buvo prastesnis nei Lietuvos vidurkis.

4.1. Uždavinio „**užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos priežiūros technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais**“ visi Radviliškio rajono savivaldybės rodikliai artimi šalies vidurkiui.

4.2. Uždavinio „**plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą**“ apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyventojui, ir sergamumo vaistams atsparia tuberkulioze rodiklis buvo panašūs į Lietuvos vidurkį. Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius ir sergamumo ŽIV ir LPL rodiklis buvo geresni nei Lietuvos vidurkis, ir likusieji rodikliai - sergamumo vaistams atsparia tuberkulioze (visi) ir šeimos gydytojų skaičius buvo prastesni už šalies vidurkį.

4.3. Uždavinio „**gerinti motinos ir vaiko sveikatą**“ vaikų (7-17 m.), neturinčių ėduonies pažeistų, plombuotų ir išrautų dantų, dalis (proc.) ir paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičiaus rodikliai buvo artimi šalies vidurkiui, likusieji rodikliai Radviliškio r. sav. buvo geresni nei šalies vidurkis.

4.4. Uždavinio „**stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę**“ prasteni už šalies vidurkį buvo mirtingumo/standartizuoto mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų, mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų, mirtingumo/standartizuoto mirtingumo nuo piktybinių navikų, sergamumo II tipo cukriniu diabetu rodikliai. Geresni nei Lietuvos vidurkis buvo tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi širdies ir kraujagyslių ligų programoje ir tikslinės populiacijos dalis (proc.), 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje rodikliai. Standartizuoto mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų rodiklis, tikslinės populiacijos dalis (proc.), 2 metų bėgyje dalyvavusi krūties vėžio programoje ir tikslinės populiacijos dalis (proc.), 3 metų bėgyje dalyvavusi gimdos kaklelio programoje rodikliai buvo artimi šalies vidurkiui.

Remiantis 1 lentelėje pateiktais rodikliais ir įvertinus savivaldybės rodiklio santykį su Lietuvos, matoma, jog:

10 rodiklių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):

- Bandymų žudytis skaičius (X60–X64, X66–X84) 100 000 gyv.
- Pėsčiųjų mirtingumas nuo transporto įvykių/pėsčiųjų SMR nuo transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.
- Mirtingumas/SMR nuo narkotikų sąlygotų priežasčių 100 000 gyv.
- Gyventojų skaičius, tenkantis 1 alkoholio licencijai
- Išvengiamų hospitalizacijų (IH) sk. 1000 gyv.
- Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, sk.
- Kūdikių mirtingumas 1000 gyvų gimusių
- Vaikų (6-14 m.) dalis, dalyvavusi dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje, proc.
- Tikslinės populiacijos dalis (proc.), 2 metų bėgyje dalyvavusi storosios žarnos vėžio programoje
- Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi ŠKL programoje.

8 rodiklių reikšmės yra prastesnės nei Lietuvos vidurkį (raudonoji zona):

- Socialinės pašalpos gavėjų sk. 1000 gyv.
- Sergamumas tuberkulioze/Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv.
- Asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, sk. 10 000 gyv.
- SMR nuo paskendimo (W65-W74) 100 000 gyv.
- Traumų dėl transporto įvykių (V00-V99) skaičius 10 000 gyv.
- Šeimos gydytojų sk. 10 000 gyv.
- Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze (A15-A19) (visi) 10 000 gyv. (TB registro duomenys)
- Sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

SAVIVALDYBĖS PRIORITETINIŲ PROBLEMŲ ANALIZĖ

Prioritetinių problemų pasirinkimo motyvai/metodika. Atsižvelgus į profilio rodiklius ir jų interpretavimo rezultatus (kokios sritys pateko į raudonąją zoną, kurie rodikliai buvo labiausiai nutolę nuo Lietuvos rodiklio) detaliam analizei, kaip Radviliškio rajono savivaldybės prioritetinės sveikatos sritys, pasirinkti šie rodikliai:

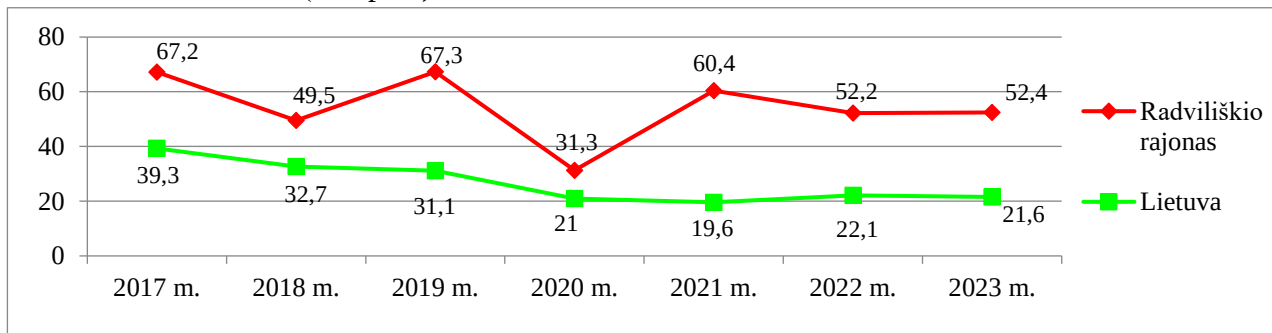
1. Sergamumas tuberkulioze/Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv.
2. Savižudybių sk. (X60-X84) 100 000 gyv.
3. Sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.

Sergamumo tuberkulioze ir savižudybių prioritetinės sveikatos sritys taip pat pasirinktos kaip tęstinės Radviliškio rajono savivaldybės problemos, kurioms vis dar reikalingas išskirtinis dėmesys.

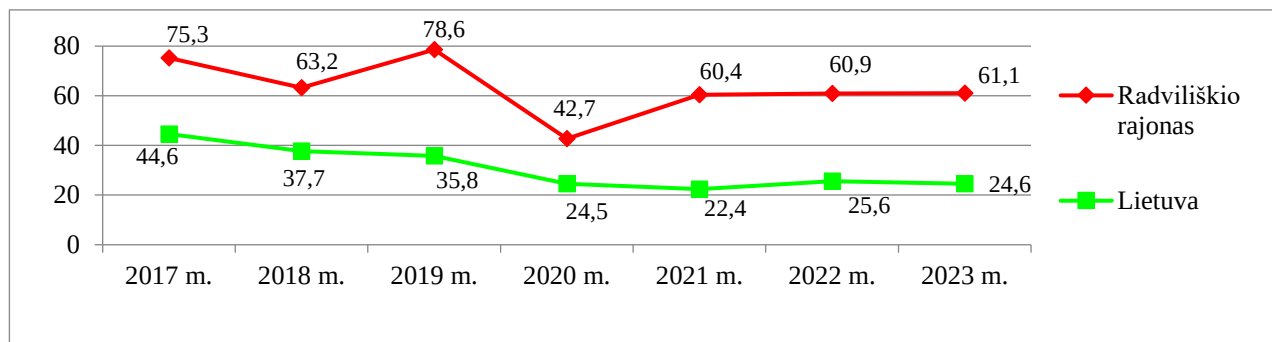
1 prioritetinė problema. Sergamumas tuberkulioze/Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv.

Tuberkuliozė – pavojinga lėtinė infekcinė liga, dažnai apsunkinanti diagnostiką gydytojams. Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, ji yra trylikta pagrindinė mirties priežastis pasaulyje. Deja, Lietuvoje sergamumas tuberkulioze yra vienas didžiausių Europoje. Todėl mokėti atpažinti šią ligą ir žinoti, kaip nuo jos apsisaugoti, ypač svarbu.

Lietuvoje sergamumas tuberkulioze mažėja, 2023 m. šalyje naujų susirgusių asmenų šiek tiek sumažėjo lyginant su 2022 m. ir buvo 620 (21,6/100 000 gyv.), su recidyvais – 707 asmenys (24,6/100 000 gyv.). Radviliškio rajono savivaldybėje 2023 m. šis rodiklis siekė 52,4/100 000 gyv. - panašus kaip ir 2022 m. (52,2/100 000 gyv.) ir buvo daugiau nei du kartus aukštesnis nei šalies rodiklis. 2023 m. Radviliškio rajono savivaldybėje užfiksuota 18 naujų tuberkuliozės atvejų. Taip pat Radviliškio rajono savivaldybė gerokai lenkia Lietuvos Respublikos rodiklį pakartotinai susirgusiųjų tuberkulioze skaičiumi (4, 5 pav.).

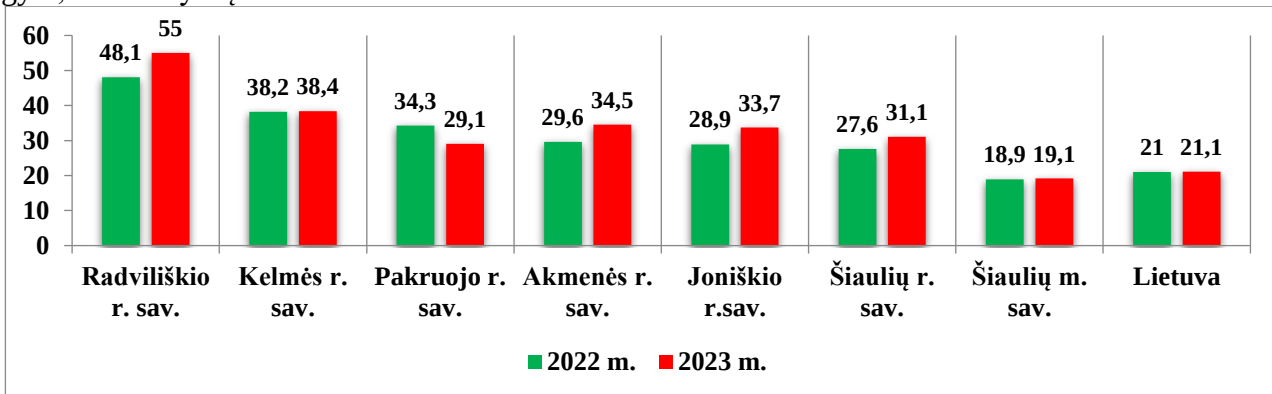

4 pav. Sergamumo tuberkulioze dinamika Radviliškio rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 2017-2023 m. 100 000 gyv.
Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

5 pav. Sergamumo tuberkulioze (+ recidyvai) dinamika Radviliškio rajono savivaldybėje 2017-2023 m. 100 000 gyv.
Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

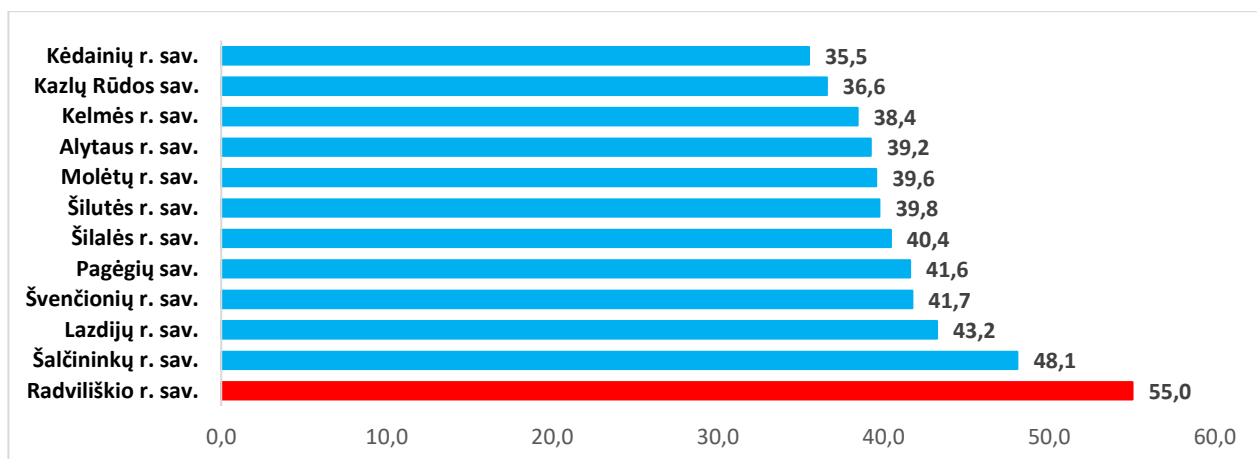
Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2023 m. Radviliškio rajono savivaldybės sergamumo tuberkulioze rodiklis buvo didžiausias Šiaulių apskrityje (6 pav.). Mažiausias sergamumas buvo Šiaulių mieste (19,1/100 000 gyv.). Pažymėtina, kad šioje diagramoje rodikliai pateikiami skaičiuojant 3 metų vidurkį, kadangi palyginime yra mažųjų, turinčių mažiau nei 20 000 gyv., savivaldybių.

6 pav. Sergamumas tuberkulioze Šiaulių apskrityje ir Lietuvoje 2022-2023 m. 100 000 gyv. (rodikliai naudoti pagal 3 metų vidurkį)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

Apžvelgiant visas šalies savivaldybes (vertinant 3 metų vidurkį), 2023 m. Radviliškio rajono savivaldybės sergamumo tuberkulioze rodiklis buvo didžiausias (55,0/100 000 gyv.) (7 pav.).

7 pav. Didžiausią sergamumo tuberkulioze rodiklius turinčios savivaldybės 2023 m. 100 000 gyv. (rodikliai naudoti pagal 3 metų vidurkį)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

Duomenys rodo, kad ši sritis yra ištis opi Radviliškio rajono savivaldybės problema, labai svarbi paciento motyvacija pasveikti ir bendradarbiavimas su specialistais. Šios ligos gydymas nėra trumpas, o pajutus pagerėjimą ir nustojus vartoti vaistus dažniausiai vystosi atspari vaistams ligos forma. Tokiu atveju gydymas prailgėja iki 2 metų ir ilgiau.

Gerinant tuberkuliozės profilaktiką Lietuvoje, Sveikatos apsaugos ministerijos nustatyta tvarka tuberkulino testas atliekamas 7 metų amžiaus vaikams ir rizikos grupių vaikams (bendraujantiems su sergančiais tuberkulioze šeimoje ar kolektyve, sergantiems lėtinėmis ligomis ir kt.). Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento Radviliškio skyriaus duomenimis, 2023 metais tuberkulino mėginiai buvo atlikti 503 (63,7 proc.) vaikams prieš pradedant lankyti mokyklą (6 ar 7 metų amžiaus) ir rizikos grupėms priklausantiems vaikams.

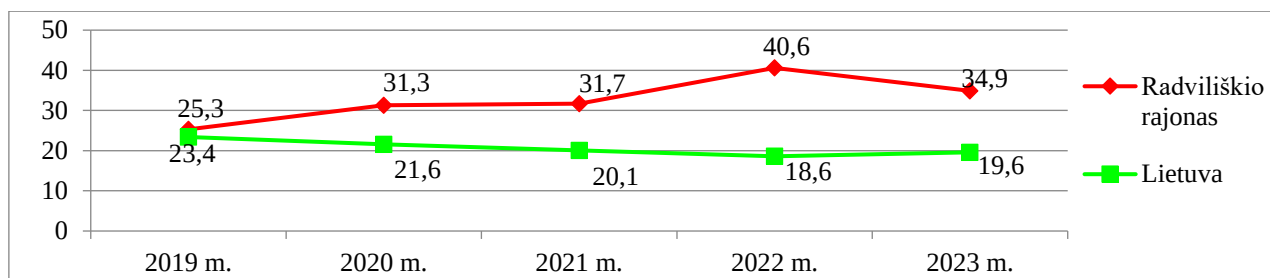
PSO rekomenduoja šalims, kuriose registruojamas didelis sergamumas tuberkulioze, skiepyti BCG vakcina vaikus kaip įmanoma greičiau po gimimo. Ši vakcina apsaugo vaikus nuo sunkių ligos formų (pvz., tuberkuliozinio meningito). Lietuvoje pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių BCG vakcina valstybės lėšomis skiepijami naujagimiai 2–3 parą. 2022 m. nuo tuberkuliozės BCG vakcina Radviliškio r. savivaldybėje buvo paskiepyta 98,93 proc. iki metų naujagimių, o 2023 m. skiepimo aprėptys siekė 96,94 proc.

2 prioritetinga problema. Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyv.

Savižudybė – kompleksinis reiškinys, turintis daugiau nei vieną priežastį. Įvairios patirtys kiekvieną iš mūsų paveikia skirtingai, tad skiriasi ir savižudybės priežastys, kurių būna ne viena. Savižudybė nėra problemų sprendimo būdas, tai yra savo gyvenimo ir gyvybės nutraukimas, todėl susidūrus su sunkumais, svarbu pasistengti išsiaiškinti, jog esama alternatyvų savižudybei ir problemų įveikimo galimybių. Svarbu kreiptis pagalbos, nes ir vienas nuoširdus pokalbis gali išgelbėti net gyvybę.

Pasirinkta ši prioritetinga problema kaip tęstinė, nors rodiklis per paskutinius metus sumažėjo, tačiau vis dar didelis atotrūkis nuo šalies rodiklio (8 pav.). 2019 m. Radviliškio rajono savivaldybės savižudybės vidurkis buvo artimas šalies vidurkiui, tačiau per paskutinius 4 m. šis rodiklis išaugo ir

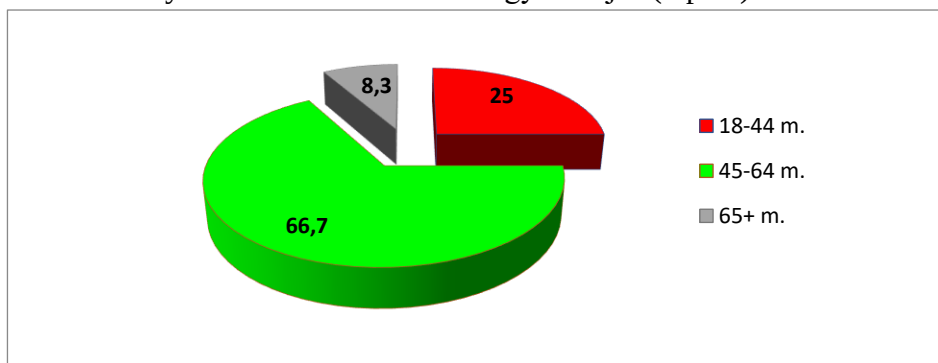
2023 m. viršija šalies vidurkį daugiau nei pusantro karto. 2023 m. Lietuvoje nusižudė 562 asmenys (19,6 /100 000 gyv.), Radviliškio rajono savivaldybėje nusižudė 12 asmenų (40,6/100 000 gyv.) 2 mažiau nei 2022 m.

8 pav. Savižudybių skaičiaus dinamika Lietuvoje ir Radviliškio rajono savivaldybėje 2019-2023 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

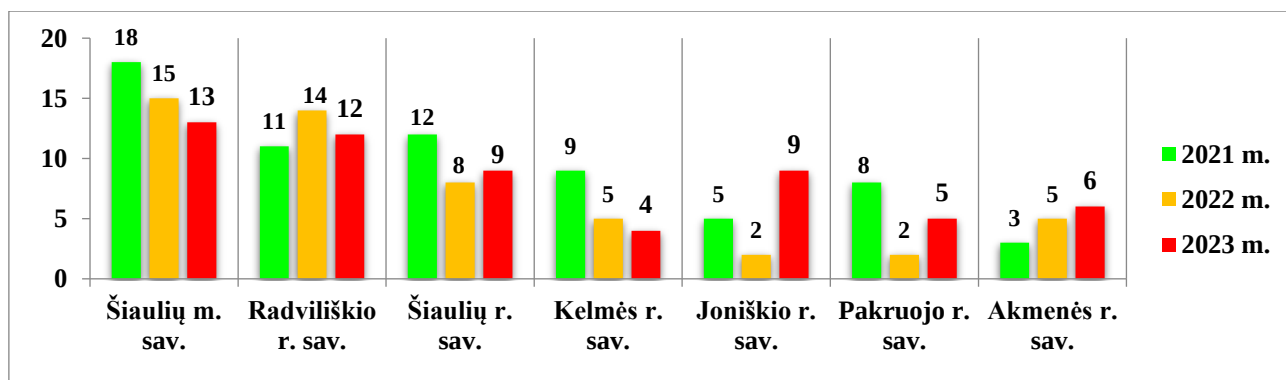
Lietuvoje didžiausia bandymų nusižudyti ir savižudybių netolygumai yra tarp vyrų ir moterų. Radviliškio rajono savivaldybėje nusižudė 4 moterys ir 8 vyrai. Pagal amžiaus grupes: 3 asmenys 18-44 m., 8 – 45-64 m. ir 1 vyresnis nei 65 m. amžiaus gyventojas (9 pav.).

9 pav. Savižudybių pasiskirstymas pagal amžiaus grupes Radviliškio rajono savivaldybėje 2023 m. (proc.)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

2022 m. - 2023 m., apžvelgiant Šiaulių apskrities savižudybių absoliučius skaičius, daugiausia savižudybių registruota Šiaulių miesto ir Radviliškio rajono savivaldybėse (10 pav.). Daugelyje Šiaulių apskrities savivaldybių 2023 m. savižudybių skaičius didėjo lyginant su 2022 m.

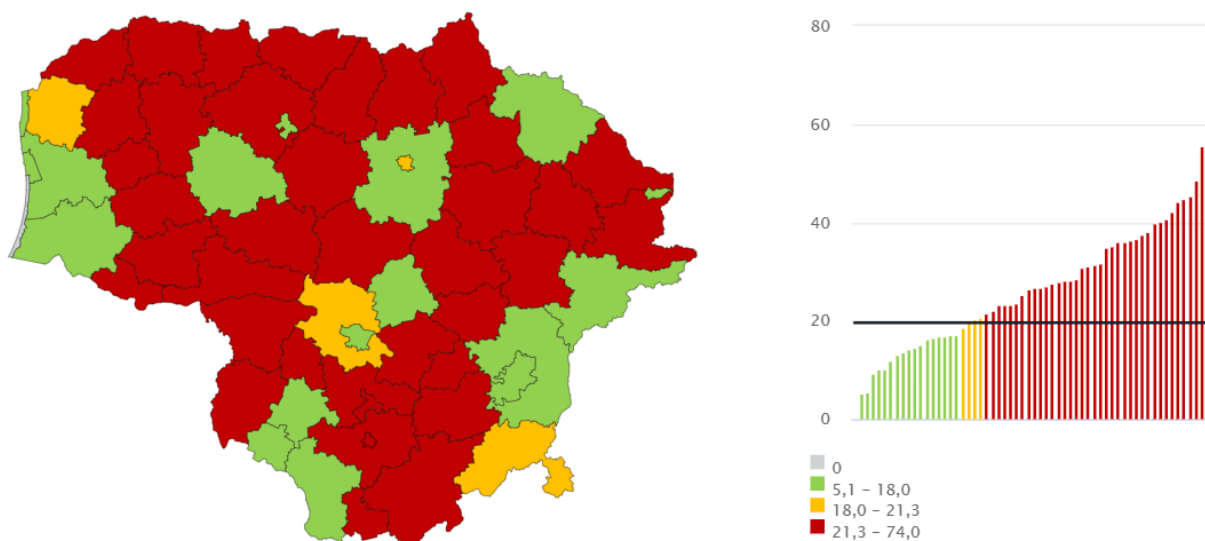

10 pav. Savižudybių skaičiaus dinamika Šiaulių apskrityje 2021-2023 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

11 paveiksle pateikta Lietuvos savižudybių kartograma 2023 m., kurioje matyti, problemos paplitimas savivaldybėse.

Savižudybių sk. (X60–X84) 100 000 gyv. Metai: 2023 Gini: 0.28

11 pav. Savižudybių paplitimas Lietuvoje (X60-X84) 100 000 gyv. 2023 m.

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

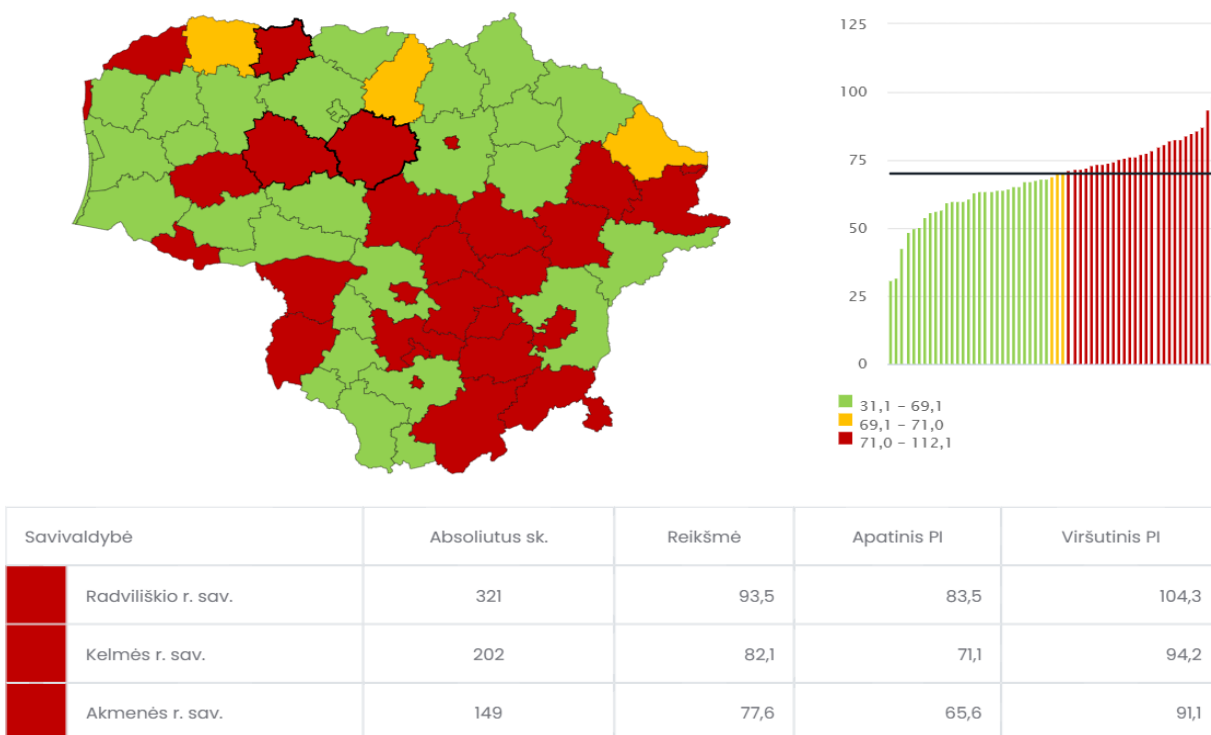
Siaučianti pasaulinė pandemija, privertusi gyventi neįprastomis sąlygomis, ją lydintis karantinas, socialinių kontaktų ribojimai ir ekonominės pasekmės – reikšmingai veikia žmonių emocinę savijautą. Šeimos gyvenimo, mokymosi, neformaliojo ugdymo proceso ir laisvalaikio leidimo pasikeitimai sukelia daug įtampos ir sunkių išgyvenimų, nesikeičiant situacijai ir gilėjant problemoms savižudybė gali atrodyti vienintelė išeitis.

3 prioritentinė problema. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11)

Cukrinis diabetas – sunki ir klastinga lėtinė liga, kurios plitimas pastaraisiais dešimtmečiais sparčiai auga. Specialistai paaiškina, kad įprastai antro tipo cukriniu diabetu suserga vyresnio amžiaus žmonės, tačiau viena iš pagrindinių priežasčių, galinčių sąlygoti šią ligą, yra nutukimas, antsvoris bei judėjimo stoka, o tai lemia vis jaunesnių žmonių sirgimą.

Lietuvoje 2023 m. naujų susirgimų II tipo cukriniu diabetu registruota 20 113 gyventojų, Radviliškio r. sav. – 321 asmuo (166 moterys ir 155 vyrai). Šiaulių apskrityje, kartu su Radviliškio r. sav. į raudonąją zoną, pagal sergamumą cukriniu diabetu, pateko Akmenės r. (77,6 atv./10 000 gyv.) ir Kelmės r. (82,1 atv./10 000 gyv.) savivaldybės (12 pav.).

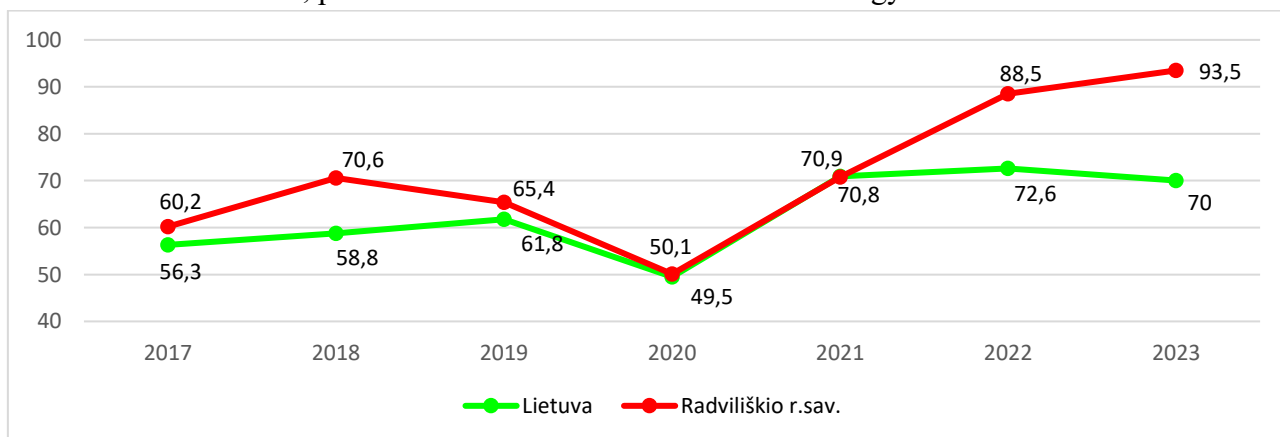
Serg. II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv. Metai: 2023 Gini: 0.11

12 pav. Sergamumo II tipo cukriniu diabetu (E11) paplitimas Lietuvoje 2023 m. (100 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

13 pav. pateiktame paveiksle pateikti sergamumo II tipo cukriniu diabeto sergamumo rodikliai 2017 m. - 2023 m. laikotarpiu Lietuvoje ir Radviliškio r. savivaldybėje. 2020 m. dėl buvusių apribojimų, sergamumo rodikliai visoje šalyje sumažėjo, tačiau vėliau šis rodiklis Radviliškio rajono savivaldybėje kasmet vis labiau kyla. Tuo tarpu šalyje sergamumas II tipo cukriniu diabetu rodiklis 2020 m. - 2021 m. kilo, paskui stabilizavosi ir siekė 70 atv./10 000 gyv.

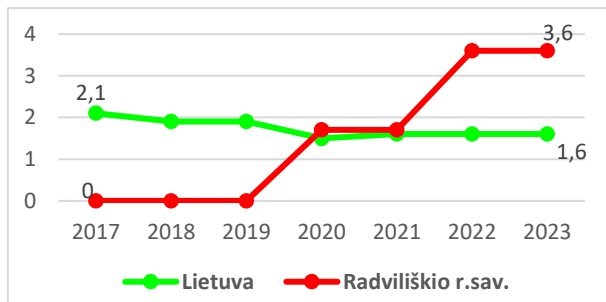

13 pav. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu 2017 m. - 2023 m. Radviliškio r. sav. ir Lietuvoje 10 000 gyv.

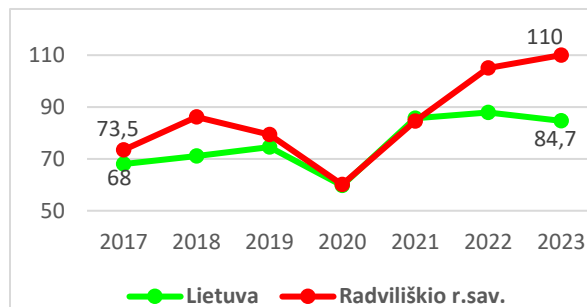
Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

Sergamumo II tipo cukriniu diabetu paprastai suseraga vyresni asmenys, tačiau statistika rodo, kad ši liga „jaunėja“, nuo 2020 m. kasmet Radviliškio rajono savivaldybėje užregistruojama keli

atvejais, kai ši diagnozė nustatoma nepilnamečiams vaikams (14 pav.). 2020 m. ir 2021 m. buvo po vieną vaiką, kuriam buvo nustatyta ši liga, 2022 m. ir 2023 m. po du vaikus. Suaugusiųjų sergamumas II tipo cukriniu diabetu Radviliškio r. savivaldybėje nuo 2022 m. taip pat lenkia šalies vidurkį (15 pav.) ir 2023 buvo 110 atv./10 000 gyv.

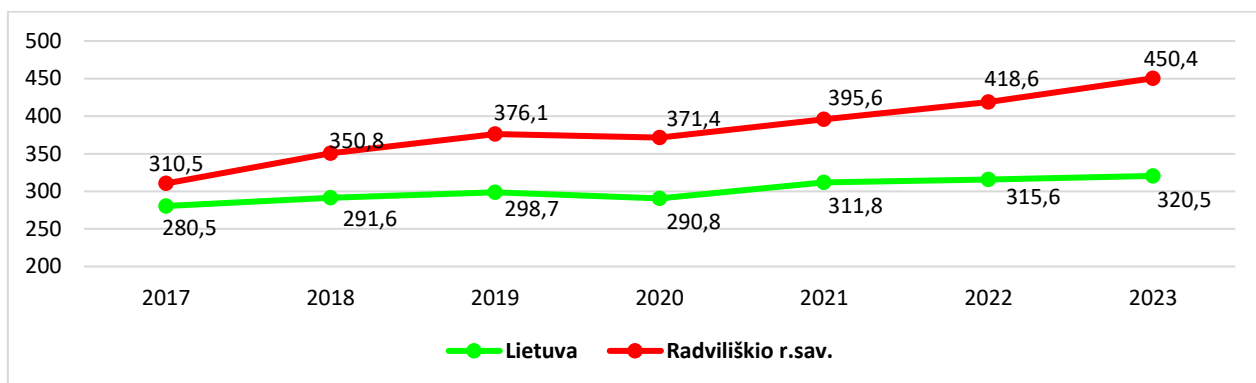

14 pav. Sergamumas II tipo CD 0-17 m. (10 000 gyv.)
(šaltinis: stat.hi.lt)

15 pav. Sergamumas II tipo CD 18+ m. 10 000 gyv.
(šaltinis: stat.hi.lt)

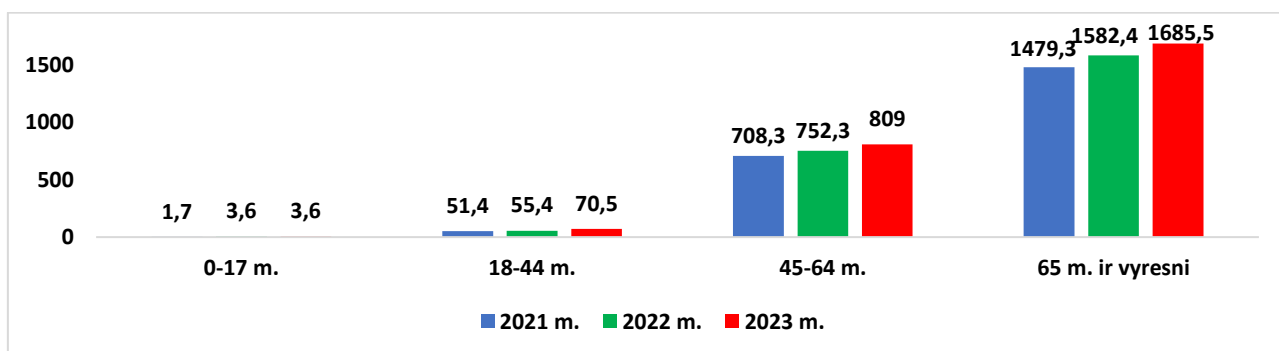
Ligotumo (visi sergantys asmenys) duomenys, ypač darbingo amžiaus tarpe, dar labiau išryškina neigiamą Radviliškio rajono savivaldybės sergamumo būklę (16 pav.).

16 pav. Ligotumo II tipo cukriniu diabetu 2017 m. - 2023 m. dinamika Radviliškio rajono savivaldybėje ir Lietuvoje 18-64 m. amžiaus grupėje (10 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

Radviliškio rajono savivaldybėje, ligotumo II tipo cukriniu diabetu skaičius pastaraisiais metais augo visose amžiaus grupėse (17 pav.).

17 pav. Ligotumo II tipo cukriniu diabetu 2021 m. - 2023 m. dinamika Radviliškio rajono savivaldybėje (10 000 gyv.)

Šaltinis: Higienos instituto sveikatos statistinių duomenų portalas stat.hi.lt

Cukrinis diabetas, ypač nekontroliuojamas, gali sukelti įvairias skaudžias sveikatos komplikacijas, kurios dažniausiai ir yra mirties priežastys. Svarbu suprasti, kad gyventojai savo gyvenimo būdu (fiziniu aktyvumu, mityba ir pan.) gali užkirsti kelią šios ligos išsivystymui.

IŠVADOS

Atlikus Radviliškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos analizę, nustatyta, jog tiek demografinė, tiek sveikatos situacija savivaldybėje kinta nežymiai. Gyventojų skaičius mažėja, 2024 metų pradžioje gyveno 121 gyventojų mažiau nei 2023 m. pradžioje, pakilo vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė buvo 76 m. (2022 m. – 72,9 metai). Radviliškio rajono savivaldybėje 2023 m. gyventojų skaičiaus pokytis 1000 gyv. buvo neigiamas -3,3 (2022 m. siekė -4,2). Demografinės senatvės koeficientas 2024 m. pradžioje buvo 175, (2023 m. - 166). Mirties priežastys Radviliškio rajono savivaldybėje išlieka tokios pat kaip ir 2022 m. – kraujotakos sistemos ligos (54,9 proc. visų mirčių) ir piktybiniai navikai (21,3 proc. visų mirčių).

Radviliškio rajono savivaldybės analizuotų rodiklių reikšmės, lyginant su Lietuvos vidurkio rodikliais, pasiskirsto taip: 10 rodiklių pateko į geriausių kvintilių grupę (žalia spalva), 8 rodikliai pateko į prasčiausių kvintilių grupę (raudona spalva), likusieji, 33 rodikliai, pateko į vidurinę kvintilių grupę (geltonoji zona). Šios analizės metu buvo išrinktos 3 prioritetinės Radviliškio rajono savivaldybės sritys: Sergamumas tuberkulioze/Sergamumas tuberkulioze (+ recidyvai) (A15-A19) 100 000 gyv.; Savižudybių skaičius (X60-X84) 100 000 gyv.; Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyventojų.

REKOMENDACIJOS

Radviliškio rajono savivaldybės politikos formuotojams:

- ❖ Didinti projektų finansavimą, kurie leistų tiesiogiai ir netiesiogiai pagerinti Radviliškio rajono savivaldybės gyventojų sveikatą;
- ❖ Skirti tikslinį finansavimą aktualių sveikatos srities problemų prevencijai įgyvendinti Radviliškio rajono savivaldybėje.
- ❖ Siekiant sumažinti sergamumą II tipo cukriniu diabetu, valstybė privalo užtikrinti visuotinę sveikatos apsaugą, galimybę naudotis kokybiškomis sveikatos priežiūros paslaugomis. Vykdyti prevenciją visuose lygmenyse.

Radviliškio rajono savivaldybės įstaigų specialistams:

- ❖ Gerinti prieinamumą gauti kokybiškas sveikatos priežiūros paslaugas tiek miesto, tiek kaimo gyventojams.
- ❖ Siekti, kad vaikų bei rizikos grupių vaikų tikrinimo apimtys Radviliškio rajono savivaldybėje dėl tuberkuliozės (tuberkulino testas) siektų 100 proc.
- ❖ Kelti medikų, visuomenės sveikatos priežiūros specialistų profesinę kvalifikaciją savižudybių srityje.
- ❖ Užtikrinti pagalbos ir paramos paslaugų prieinamumą asmenims, patyrusiems artimojo savižudybę.
- ❖ Inicijuoti kuo įvairesnių diskusijų, masinių renginių, individualių konsultacijų, mokymų tėvams bei visiems gyventojams visuomenės sveikatos klausimais Radviliškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure.
- ❖ Aktyviai vykdyti pirminę cukrinio diabeto prevenciją, šalinant ligų priežastis ir rizikos veiksnius, ugdyti sveikos gyvensenos sampratą, sveikos aplinkos sudarymą ir kt. Bet kurio tipo

cukrinio diabeto pirminė prevencija itin glaudžiai siejasi su visuomenės švietimu, čia labai svarbu įtraukti tiek nevyriausybinės organizacijas, tiek visuomenės sveikatos visuomeninius partnerius (mokyklas, darbdavius, žiniasklaidą). Bet kurios profesinės kvalifikacijos asmens sveikatos priežiūros specialistas turi žinoti cukrinio diabeto rizikos veiksnius ir pagal savo kompetenciją informuoti pacientą apie šių rizikos veiksnių įtaką kitiems sveikatos sutrikimams.

❖ Atskirą dėmesį skirti asmenims sergantiems II tipo cukriniu diabetu, mokyti juos valdyti ligą siekiant išvengti komplikacijų, negalios ir pagerinti gyvenimo kokybę, skatinant pacientą įsitraukti į ligos valdymą.